

**SAAMELAISKÄRÄJIEN JÄSENTEN JA VARAJÄSENTEN MÄÄRÄÄMINEN TEHTÄVÄÄNSÄ
NELIVUOTISKAUDEKSI 2024-2027****Saamelaiskäräjät**

Suomen perustuslain 17 §:n 3 momentin mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamelaisilla on saamelaisten kotiseutualueella omaa kieltään ja kulttuuriaan koskeva itsehallinto sen mukaan kuin lailla säädetään (perustuslain 121 §:n 4 momentti).

Saamelaisten kulttuuri-itsehallinnosta säädetään tarkemmin saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995, jäljempänä saamelaiskäräjälaki). Itsehallintoonsa kuuluvia tehtäviä varten saamelaiset valitsevat vaaleilla keskuudestaan saamelaiskäräjät (1 §).

Saamelaiskäräjiin kuuluu 21 jäsentä ja neljä varajäsentä, jotka valitaan saamelaiskäräjien vaaleilla neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Saamelaiskäräjissä tulee olla vähintään kolme jäsentä ja yksi varajäsen kustakin saamelaisten kotiseutualueen kunnasta (10 §:n 1 momentti).

Saamelaiskäräjien vaalit

Saamelaiskäräjien vaalit toimitetaan joka neljäs vuosi. Vaalit toimeenpanee saamelaiskäräjien valitsema vaalilautakunta (19 ja 20 §).

Saamelaiskäräjien vaalit toimitetaan syyskuun ensimmäisen täyden viikon maanantaista alkavan neljän viikon aikana. Vaalit toimitetaan postin välityksellä, mutta voidaan vaalilautakunnan niin päättäessä saamelaisten kotiseutualueella lisäksi toimittaa vaalipäivän äänestyksenä (28 §). Saamelaiskäräjien vaalit toimitettiin 4.9.-2.10.2023. Vaalipäivän äänestystä ei tällä kertaa järjestetty.

Vaalien tuloksen vahvistaminen ja vaalilautakunnan ilmoitus

Vaalien tuloksen vahvistaa vaalilautakunta kolmantena päivänä ääntenlaskennan aloittamisesta pitämässään kokouksessa, joka alkaa kello 18. Vaalien tulos on ilmoitettava välittömästi oikeusministeriölle saamelaiskäräjien jäsenten ja varajäsenten määräämiseksi tehtävänsä seuraavaksi toimikaudeksi. (39 §)

Saamelaiskäräjien vaalilautakunta on vahvistanut saamelaiskäräjien vaalien tuloksen 4.10.2023 pidetyssä kokouksessaan ja sen jälkeen ilmoittanut tuloksen oikeusministeriölle.

Vaalien tuloksen lainvoimaisuus ja tehtävään määrääminen

Lain mukaan valtioneuvosto määrää saamelaiskäräjien vaalien tuloksen perusteella saamelaiskäräjien jäsenet ja varajäsenet tehtäviinsä (10 §:n 2 momentti).

Vaalilautakunnan päätös vaalien tuloksen vahvistamisesta ei ole vielä lainvoimainen. Saamelaiskäräjien vuoden 2023 vaaleista on tehty 55 oikaisuvaatimusta saamelaiskäräjien hallitukselle. Saamelaiskäräjien hallituksen päätökseen voi vielä hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen (40 §).

Mikäli vaalien tulos on saamelaiskäräjälain mukaan oikaistava, valtioneuvoston on tarvittaessa määrättävä saamelaiskäräjien jäsenet ja varajäsenet vaalien oikaistun tuloksen mukaisesti. Jos vaalien tulos ei ole oikaistavissa, vaalit on määrättävä uusittavaksi. (40 §)

Kumotuissa vaaleissa valituiksi tulleet saamelaiskäräjien jäsenet ja varajäsenet pysyvät tehtävissään, kunnes uusittavien vaalien tulos on vahvistettu ja valtioneuvosto tuloksen mukaisesti määrännyt saamelaiskäräjien jäsenet tehtäviinsä. (40 b §)

Mikäli vaalien tulosta oikaistaan tai vaalit määrätään uusittaviksi, valtioneuvosto tekee uuden päätöksen, jolla saamelaiskäräjien jäsenet ja varajäsenet määrätään oikaistun tuloksen tai uusittavien vaalien tuloksen mukaisesti.